

Okrugli stol o "akcionim planovima i izvještajima u proceduri nadzora na dva kolosijeka"

Strazbur, 13. – 14. oktobar 2014. godine

Zaključci

Dana 13. i 14. oktobra Savjet Evrope (Odjeljenje za izvršenje presuda) organizovao je u Strazburu okrugli stol posvećen akcionim planovima i izvještajima o izvršenju presuda Evropskog suda.

Akcionni planovi/izvještaji predstavljaju temelj nove procedure nadzora na dva kolosijeka uvedene u januaru 2011. godine i smatraju se konkretnim izrazom načela supsidijarnosti. U skladu s tim načelom, primarna odgovornost za izvršenje presuda pada na države koje biraju, pod nadzorom Komiteta ministara, načine njihovog sprovođenja.

Nakon više od tri godine od uspostavljanja nove nadzorne procedure, cilj okruglog stola bio je da se sagledaju praksa i napredak, kao i poteškoće prilikom izrade planova i izvještaja. Prilika je također iskorištena da bi se istražili svi njihovi potencijali u sklopu postupka izvršenja presuda Suda.

Akcionni planovi i izvještaji: dodana vrijednost u postupku izvršenja

Učesnici su odmah konstatovali da je svake godine od stupanja na snagu novih radnih metoda Komitet ministara bio u mogućnosti zatvoriti veći broj predmeta u odnosu na prethodne godine i da je postupak izvršenja brži za znatan broj novih predmeta.

Učesnici su podvukli značajan doprinos akcionih planova i izvještaja transparentnosti i dinamizmu postupka izvršenja presuda. Po tom pitanju, zabilježili su da se u velikom broju zemalja poboljšala proaktivnost vlasti u određivanju i sprovođenju mjera koje zahtijevaju sudske presude i odluke koje je usvojio Komitet ministara.

Pojedini učesnici su naglasili značaj uključivanja svih ticanih aktera u postupak izrade akcionog plana, uključujući državne parlamente i civilno društvo.

Štaviše, primjeri navedeni od strane učesnika tokom okruglog stola ilustruju značajan potencijal akcionih planova po pitanju razvijanja efikasnih sinergija, posebno za iznalaženje odgovora na kompleksne i/ili strukturalne probleme koje su države pozvane riješiti.

Učesnici su s pažnjom zabilježili primjere konstruktivnih nacionalnih debata o ključnim pitanjima kao i način na koji su te debate omogućile da se ključni akteri na nacionalnom nivou ujedine oko široko prihvaćenog akcionog plana.

Učesnici su se složili da ti primjeri predstavljaju dobru praksu koja bi trebala biti koristan izvor inspiracije.

Akcionni planovi i izvještaji: mogućnosti za poboljšanje

Neki učesnici su istakli potrebu da se u ranom stadiju postupka raspolaže naznakama da će predloženi akcionni plan odgovoriti na očekivanja Komiteta ministara. Drugi, podvlačeći i oslanjajući se na princip supsidijarnosti, smatraju da takav rani dijalog treba biti uzet u obzir samo u slučajevima koji se tiču najsloženijih problema.

Učesnici su također istakli značaj razumljivosti i lake čitljivosti akcionih planova i izvještaja, posebno za osobe neupoznate sa predmetnim pravnim sistemom. To bi omogućilo laku identifikaciju problema koje je Sud svojom presudom podvukao, važnosti mjera koje su vlasti poduzele ili namjeravaju poduzeti, te razloga zbog kojih vlasti predlažu da se one sprovedu po

okvirnom kalendaru. Također je istaknuto da bi njihovoj razumljivosti mogli doprinijeti kvalitetni prevodi dokumenata izrađenih na nacionalnim jezicima na jedan od dva zvanična jezika Savjeta Evrope. Štaviše, kako bi bio olakšan pristup informacijama, učesnici su također podvukli da bi valjalo obezbijediti što veću distribuciju akcionih planova i izvještaja na nacionalnim jezicima, kao i ticanih odluka Komiteta ministara. Učesnici su također pozdravili kao izvore inspiracije izložene nacionalne inicijative koje ciljaju na to da se akcioni planovi i izvještaji objavljuju na nacionalnim jezicima, na lako pristupačnim internet stranicama, a posebno na stranici organa kojeg se izvršne mjere direktno tiču.

Pažnja je također skrenuta na mjere kadre da omoguće brz i efikasan sastav akcionih planova/izvještaja kao što su sastav obrazaca planova/izvještaja, uspostavljanje specifične strukture za izradu tih dokumenata i postavljanje agenata za vezu.

U istom kontekstu, akcentat je stavljen na značaj redovnog obučavanja svih osoba uključenih u proces izrade akcionih planova i izvještaja u oblasti sudske prakse Evropskog suda i uslova izvršenja.

Određeni učesnici su istakli poteškoće u određivanju provizornog kalendara, pogotovo ako je u pitanju zakonodavstvena mjera. Svejednako je naglašeno da takvi kalendari, čak i kada su samo indikativni i podložni promjenama, olakšavaju postupak kako na nacionalnom, tako i na evropskom nivou. U svakom slučaju, učesnici su istakli da je neophodno osigurati transparentnost aktivnosti vlasti kroz redovna ažuriranja akcionih planova i izbjeći da odsustvo informacija pokreće suvišna pitanja.

Učesnici su se složili da se kvalitet i vidljivost akcionih planova i izvještaja na nacionalnom i evropskom nivou može dalje unaprijediti. Po tom pitanju, veliki broj učesnika je skrenuo pažnju na potrebu da države obezbijede nužna sredstva (u širokom smislu) na nacionalnom nivou i to na odgovarajućem nivou odlučivanja. Ta sredstva trebaju biti kadra da mobiliziraju sve aktere izvršnog postupka, da ih na efektivan način koordiniraju, a kako bi se pravovremeno sastavljali akcioni planovi i izvještaji koji bi bili jasni, odmjereni, uvjerljivi i napredni, ako to okolnosti zahtijevaju. Svi su se složili da primarna odgovornost za izvršenje treba počivati tamo gdje i nadležnost za izvršenje presude.

Konačno, podvučeno je da se akcioni plan može nadahnuti iz onog što je već učinjeno od strane nacionalnih aktera po istim pitanjima a pred drugim instancama/međunarodnim organizacijama, kao što su Ujedinjene Nacije; nije potrebno nanovo izmišljati točak, već graditi sinergije.

Učesnici su također sa živim interesovanjem zabilježili inicijativu Odjeljenja za izvršenje sudskih presuda usmjerenu na izradu priručnika za sastav akcionih planova i izvještaja. Također su zapazili da bi bilo korisno ažurirati kompilaciju internih mehanizama za brzo izvršenje presuda Evropskog suda koja je pripremljena u sklopu okruglog stola u Tirani (15. i 16. decembar 2011. godine).

Akcioni planovi i izvještaji: buduće perspektive

S obzirom na povećano interesovanje Suda za pitanja koje izvršenje podiže, akcioni planovi i njihovo sprovođenje, kao i izvještaji, mogu biti važan izvor informacija za Sud, pa čak i pokretač veće interakcije sa istim.

Diskusije su također pomenule pitanje veće uključenosti nacionalnih parlamenata u izradu i praćenje akcionih planova, izvan godišnjih izvještaja koje vlade podnose nacionalnim parlamentima, a koji već postoje u određenom broju država.

Učesnici su također sa interesovanjem naglasili značaj postojećih i potencijalnih interakcija između programa za saradnju i izvršenja. Konstatovali su značajnu ulogu koju u tom kontekstu jasan i uvjerljiv akcioni plan može igrati za sprovođenje identificiranih mjera, pa čak – u

prisustvu kompleksnih pitanja – za samu izradu planova, pošto programi saradnje stavljaju na raspolaganje vlastima svoju stručnost i niz prijedloga koji će im omogućiti da što bolje vrše marginu procjene kojom raspolažu u izboru sredstava.

Konačno, okrugli stol je naglasio da bi - u budućim promišljanjima načina poboljšanja izvršenja presuda Evropskog suda za ljudska prava - posebna pažnja trebala biti posvećena sprovođenju, pa i pojačanju, Preporuke CM/Rec(2008)2 Komiteta ministara državama članicama o efikasnim mjerama za sprovođenje brzog izvršenja presuda Evropskog suda za ljudska prava na unutrašnjem nivou.